

OŠ LJUDSKI VRT PTUJ

RAZISKOVALNA NALOGA
OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE
(zgodovina)

Avtorica: Nika Čeh

Mentor: Aljaž Selinšek

Ptuj, marec 2019

ZAHVALA

Za raziskovalno nalogo gre posebna zahvala mentorju, gospodu Aljažu Selinšku, ki mi je pri nalogi pomagal, me usmerjal in mi posodil literaturo. Še enkrat se mu zahvaljujem za pomoč pri delu.

KAZALO

POVZETEK.....	4
1 UVOD.....	5
1.1 Opis raziskave.....	5
1.2 Namen raziskave.....	5
1.3 Raziskovalna vprašanja.....	5
2 TEORETIČNI DEL.....	6
3 REZULTATI.....	12
4 ZAKLJUČEK.....	13
5 LITERATURA.....	14

POVZETEK

Leta 1945 je bila Slovenija vključena v Jugoslavijo. Gospodarsko se je hitro razvijala, imela je zelo dobro delovno organizacijo. Kasneje so se v Jugoslaviji pojavili spori, v katerih je glavni udeleženec bila Slovenija. Vendar takrat še niso razmišljali o osamosvojitvi. Pobude za osamosvojitve so se začele po letu 1980 oziroma po smrti Josipa Broza Tita, saj so se takrat začele določene razmere zaostrovali. Sama odločitev Slovenije, da zapusti Jugoslavijo ni bila enostavna, saj je za to bilo potrebno veliko energije in sredstev. Prvo jasno zahtevo po osamosvojitvi je leta 1987 postavila skupina izobražencev v Novi Reviji. Zahteve po neodvisnosti so tudi izražale prve opozicijske stranke (Slovenska kmečka zveza, Slovenska demokratična zveza). Tudi slovenska oblast se je začela strinjati s predlogom in je začela braniti slovenske pozicije. Na protestnem zborovanju zaradi aretacij so prebrali in kasneje tudi podpisali majniško deklaracijo. Osnovne točke v deklaraciji so govorile o zahtevi po suvereni državi slovenskega naroda, o zahtevi po samostojnem odločanju, o spoštovanju človekovih pravic in svoboščin. Deklaracijo je podpisalo nekaj več kot sto tisoč ljudi. 6. decembra leta 1990 je skupščina sprejela zakon o plebiscitu. Ta je potekal 23. decembra 1990. Vprašanje na plebiscitnem listu se je glasilo : »Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država?«

Ključne besede: gospodarska kriza, plebiscit, osamosvojitve

ABSTRACT

Slovenia was part of Yugoslavia since 1945. It was economically well developed and it had very good working organization. In the future, there were some conflicts in Yugoslavia, in which, Slovenia took the main role. But back there, they didnt think of independence yet. Initiatives for independence had began after 1980, when Josip Broz Tito died. The Slovenian decision to leave Yugoslavia, wasnt simple, because it would be necessary to have financial background and energy. The first clear demand for independence, was set up by a group of educators in Nova Revija in 1987. The demands of independence were also expressed by the first opposition parties (Slovene Peasant Union, Slovenian Democratic Union). The Slovenian authorities also agreed to accept the proposal and began to defend Slovenian positions. At the protest meeting because of the arrests, they read and later signed "The May Declaration" – Majniško deklaracijo. The basic points in the declaration discussed the demand for the sovereign state of the Slovenian nation, the demand for independent decision making and respect for human rights and freedom. The declaration was signed by a few hundred thousand people. On 6th of December 1990, the Assembly adopted a plebiscite law. This was held on December 23, 1990. The question on the plebiscite sheet read: "Should the Republic of Slovenia become an independent state?"

Key words: economic crisis, plebiscite, independence

1 UVOD

1.1 Opis raziskave

Sem učenka osmega razreda. Vedno me je zanimala zgodovina Slovenije, saj o njej nisem pogosto slišala, niti brala. S tem namenom sem se odločila, da bom napisala raziskovalno nalogo, v kateri bom opisala pomemben del slovenske zgodovine. Natančneje bom raziskala in opisala osamosvojitve Slovenije oziroma nastanek Republike Slovenije.

Zgodovina naše dežele sicer sega že daleč v prazgodovino, vendar smo samostojna in enotna država postali šele pred osemindvajsetimi leti. Šele takrat smo se začeli zavedati svoje narodnosti in začeli razmišljati o Sloveniji kot samostojni državi, o državi v kateri bi ljudje bili ponosni na svojo narodnost, kjer bi lahko svobodno pisali in govorili v slovenščini, kjer bi beseda Slovenec bila normalna, običajna beseda in ne beseda, katero si ne bi upali izgovoriti. Sicer so o pomembnosti našega naroda govorili in pisali Slovenci že veliko časa pred osamosvojitvijo. V bistvu se je vse skupaj začelo že skoraj petsto let nazaj, ko je bila napisana prva slovenska knjiga. Ker smo od nekdaj bili majhen narod smo potrebovali precej časa, da smo dokončno postali svobodni. A ni važno, kako dolgo je trajalo, najpomembneje je, da nam je uspelo. In da znamo biti enotni in stopiti skupaj, ko naletimo na težave s katerimi se še žal kot država srečujemo.

1.2 Namen raziskave

Raziskovalno nalogo sem napisala z namenom, da bi se nekaj več naučila o osamosvojitvi Republike Slovenije, in da bi se o tej temi nekaj novega naučili tudi drugi. Čeprav veliko ljudi pravi, da zgodovine ne moremo spreminjati, da moramo gledati v prihodnost, sem mnenja da so nekateri zgodovinski dogodki izredno pomembni za našo sedanost in prihodnost. Če bomo dobro poznali zgodovino naše države, bomo lahko ustvarili lepšo prihodnost. Zato upam, da se bodo še posebej mlajše generacije naučile kaj novega in s tem vsaj za kanček bolj razumele našo državo.

1.3 Raziskovalna vprašanja

Pred samim raziskovanjem sem si zastavila naslednja vprašanja:

- Zakaj so se Slovenci odločili za osamosvojitve?
- Kako je osamosvojitve potekala?
- Kaj se je dogajalo po osamosvojitvi?

2 TEORETIČNI DEL

Evropska in svetovna politika razpadanja Jugoslavije z redkimi izjemami dolgo časa nista razumeli. Preprosto sta spregledali, da je Jugoslavija nastala na ruševinah habsburškega in otomanskega imperija. Neke starejše "jugoslovanske" zgodovine ni bilo. Jugoslovanskega naroda nikoli ni bilo. Tudi nobene jugoslovanske tradicije ni bilo. Povezava v državo je bila že ob rojstvu nenormalna. Na njen nastanek so bolj vplivale mednarodne razmere kot resnične potrebe njenih prihodnjih državljanov. Dovolj pove podatek, da številni starejši ljudje v Sloveniji, zlasti ženske, ki niso bile vojaški obvezniki, jezika večinskih južnoslovanskih narodov nikoli niso razumeli, prav tako tudi oni niso razumeli slovenskega. V Jugoslaviji ni bilo jugoslovanskega jezika in številnih dialektov, od katerih bi lahko bil eden tudi slovenski, ampak več samostojnih jezikov z večstoletno lastno tradicijo in celo s pisavo. Jugoslovanski državljani so bili različni tudi v verskih opredelitvah. Poleg katoličanov so obstajali še številnejši pravoslavni verniki. Veliko jih je bilo tudi muslimanov, in to ne samo v Bosni in Hercegovini, ampak tudi Srbiji, Makedoniji in Črni gori.

Kralj Jugoslavije Aleksander Karadjordjević in njen predsednik Josip Broz- Tito sta se zavedala problematičnosti njune države. Prvi je poizkušal njene narode povezovati občasno tudi z nasilno jugoslavizacijo, drugi jo je skušal nadomestiti z razglašanjem bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. 2. svetovna vojna in vojne ob razpadanju nekdanje Titove Jugoslavije so dokazale, da sta bila popolnoma neuspešna. Oba so državljani sprejemali kot državna suverena, ni pa to uspelo politikom. Ti so bili tudi nacionalno obarvani. Jugoslovanskih politikov dejansko ni bilo. Tudi pri vsejugoslovanskih strankah, ne nazadnje je bila taka tudi komunistična partija, je bila usoda vsakega politika odvisna od njegove nacionalne podpore, nanjo je moral računati, zanj si je moral prizadevati. Običajno je bilo tako, da so bili slovenski politiki, ko so bili v Beogradu, zgledni "Jugoslovani". Ko so se vrnil domov, na splošno pa, če so bili v opoziciji ali manj priljubljeni pri osrednjem vodstvu, so bili najmanj privrženci slovenske avtonomije, če že ne kaj več.

Položaj Slovenije je bil v neagrarnem sektorju gotovo ugoden, saj je z lahkoto plasirala svoje industrijske izdelke na nerazvit in tudi precej nezahteven jugoslovanski trg. Seveda pa so prodornejši videli, da je to tudi svojevrstna potuha, saj so razlike v gospodarskem razvoju s sosednjimi državami naraščale. Cena za jugoslovanski trg in ugodnosti na njem so bile previsoke. Namesto, da bi slovensko gospodarstvo tekmovalo s primerljivimi, do leta 1918 s soodvisnimi gospodarstvi, se je zadovoljevalo z jugoslovansko (pod)povprečnostjo.

Občutek gospodarskega izkoriščanja se je pri Slovencih prvič pojavil, ko so po 1. svetovni vojni zamenjali nekdanje avstrijske krone v jugoslovanske dinarje. Kmalu so ugotovili, da so neprimerno bolj obdavčeni, predvsem pa, da so pri Slovencih davki pobrani, marsikje na jugu Jugoslavije pa ne. Že na sredi dvajsetih let dvajsetega stoletja sta pisatelj in politik Anton Novačan in slovenski pesnik in mislec Božo Vodušek zapisala, da bi morali Slovenci razmišljati o lastni državi.

Nekaj časa so idejo o slovenski republiki kot delu evropskega komunističnega imperija podpirali tudi komunisti, ki so imeli Jugoslavijo za tvorbo imperializma. Z 2. svetovno vojno so pogledi na lastno slovensko pot v prihodnost dobili novo netivo. Odpor proti okupatorju, ki so ga vodili komunisti, se je od četniškega gibanja ločeval predvsem po pogledih na notranjepolitično ureditev obnovljene jugoslovanske države. Komunisti niso bili nikoli pripravljeni resno sprejeti možnosti, da bi bila obnovljena monarhija.

Misel na lastno slovensko državo je postajala priljubljena zlasti v povojni slovenski politični emigraciji. Zlasti potem, ko so ugotovili, da se komunistični režim še dolgo ne bo zrušil. Iskali so celo stike s

slovenskimi komunisti, med katerimi jih veliko ni bilo imunih do takih idej. Za slovensko samostojnost so se ogrevali tudi številni ekonomski emigranti, ki so odšli v tujino po letu 1960. Precej množično podpora je misel na nujnost lastne poti v prihodnost našla ob znameniti cestni aferi v Sloveniji leta 1969. Takrat je zvezna vlada, kljub predhodnim obljubam, Sloveniji odvzela mednarodni kredit za gradnjo avtocest. Politični krizi je sledil obračun s slovenskim političnim vodstvom, ki so ga obtožili nacionalizma in tehnokratskega liberalizma, pod čemer so razumeli zavzemanje za tržno gospodarstvo. Slovenci so vse bolj občutili, da je jugoslovanski državni okvir velika ovira v gospodarskem napredku. Začetek delovanja prve atomske centrale leta 1981 pri Krškem, ki sta jo skupaj zgradili Slovenija in Hrvaška, je sicer nakazal možnost hitrejšega razvoja zahodnega dela države, toda njeno zvezno vodstvo je vztrajalo, da je hitrost prilagajanja evropskim in svetovnim spremembam odvisna od " zadnje ladje v konvoju", to je najmanj razvitih delov države. Titova smrt leta 1980 je sovpadala z vsesplošno krizo v državi, ki jo je generirala tudi svetovna energetska kriza. Dodatne slovenske težave so povzročali tudi izčrpanost idrijskega rudnika srebra in njegovo zapiranje, zapiranje rudnikov svinca na Koroškem, kriza premogovnikov ter tekstilne in konfekcijske industrije, ki sta zaposlovali zlasti številno žensko delovno silo. Na Jugoslavijo so začeli pritiskati zapadli mednarodni dolgovi. V trgovinah se je pojavilo pomanjkanje osnovnih življenjskih izdelkov. Država je iskala dodaten denar celo v posebnih taksah za prehod meje, kar je še posebno prizadelo Slovenijo, katere prebivalci so bili navajeni cenejših nakupov v Italiji in Avstriji. Celo podjetja in državne institucije so bile prisiljene kupovati devize na črnem trgu. Razmere so bile zelo neprijetne, prihodnost črna. Eni so se zavedali krute realnosti, drugi so sanjarili. Armada je zahtevala sredstva za lastno izdelavo supersoničnega letala.

Kriza je zajela velika državna podjetja, paradne konje komunističnega gospodarstva, kot so bile v Sloveniji tovarna tovornih avtomobilov v Mariboru in ljubljanska strojna tovarna. Obe sta imeli po nekaj tisoč zaposlenih, tudi novomeška tovarna avtomobilov, da o manjših niti ne govorimo. Zavladal je popoln plačilni nered. Marsikje so bili zato prisiljeni delavce plačevati z boni. Napovedala se je huda kriza in samo v Sloveniji so napovedali 150.000 nezaposlenih, to je približno četrtnina aktivnega prebivalstva.

Ker je v Jugoslaviji po 2. svetovni vojni vedno prevladovala ideologija, so se tudi reševanja gospodarske krize lotili predvsem politično. In ideološko. Tovrstno čistunstvo je šlo tako daleč, da se ni smelo govoriti o stavki, ampak le o prekinitvi dela, cerkev pa ni bila cerkev, ampak sakralni objekt. Onemogočiti so hoteli cerkvene pogrebe.

Armada in Srbija, obrambno ministrstvo in generalštab, ki sta bila v srbskih rokah, sta zahtevali centralizacijo države ter celo poenotenje učnih predmetov, ki so bili temeljni narod identitete vsakega naroda. Nacionalno vprašanje je vstopilo v ospredje in prikrilo želje po globalnih spremembah političnega sistema. Kolektivno vodenje države in partije po Titovi smrti se je pokazalo v popolni nemoči. Zlom evropskega komunizma in začetek globalnega preurejanja Evrope je dokončno razrahljal jugoslovansko federacijo. Nikoli ne bomo našli odgovora na vprašanje, ali bi jo lahko še rešila popolna demokratizacija, kajti nezaupanje med jugoslovanskimi narodi je bilo preveliko. Vsejugoslovanskega odpora proti komunizmu ni bilo, bili so le nacionalni. Veliko več stvari je jugoslovanske državljanke ločevalo kot povezovalo. Ne nazadnje je 70-letno skupno življenje, polno nerešenih mednacionalnih in drugih konfliktov, premalo za neka globlja skupna čutenja.

Slovenska pot v samostojnost je gotovo stara toliko kot nepripravljenost odpovedati se lastnemu jeziku in na njem sloneči kulturi. Brez slovenskega jezika in slovenske kulture ne bi bilo pogojev za zahtevanje lastne države. Vse ostalo v slovenski zgodovini je prilagajanje obstoječim razmeram. Gotovo je bilo pri tem narejenih kar nekaj napak, toda temeljna smer, zvestoba jeziku in kulturi, je ostala nespremenjena.

Misel na samostojno slovensko pot je izhajala iz temeljnih pravic človeka in državljana, pravice vsakega naroda do samoodločbe in okoliščine, da so Slovenci sami oblikovali svojo samobitnost, in prepričanja, da morajo sami poskrbeti za svoj kulturni, politični, socialni in ekonomski razvoj.

Pravni temelj za iskanje lastne slovenske poti je bila federativna narava Jugoslavije, ki je tudi po ustavi leta 1974 ne le zagotavljala republikam široko samostojnost, ampak tudi pravico do odcepitve. To je pomenilo, da ima republika svoje izvirne pristojnosti, federacija pa le tiste, za kar jih pooblastijo republike. Filozofska in pravna utemeljitev slovenskih zahtev po samostojni državi je bila v takratnih okvirih izjemno pomembna, saj je potekala v precej nenaklonjenih mednarodnih okvirih. Sklicevanje na pravno nespornost postopkov je bilo izjemnega pomena. Ker jih Slovenija ni kršila, se je morala pravnih norm držati tudi nasprotna stran.

Cilji, ki so jih določili slovenski filozofi ali bolje razumniki, in pot do njih, ki so jo načrtali takratni vrhunski slovenski pravniki in drugi družboslovci, so tlakovali slovenski kulturniki. Ni bila ne preprosta ne premočrtna, predvsem pa brez neposredne prazgodovine. Po navideznem rahljanju političnih razmer v Sloveniji zaradi menjave vodilnih političnih garnitur, novi so potrebovali podporo kulturnikov, so komunistični oblastniki leta 1982 dovolili ustanovitev Nove revije, mesečnika za kulturo. Pesnikom in pisateljem so se v njej pridružili še številni drugi intelektualci, zlasti sociologi, pravniki in filozofi. Podpirali so jih tudi številni drugi, od študentov do skoraj celotne subkulture. Pod vplivom evropskega dogajanja, zlasti so spremljali razmere na Poljskem, so tudi v Sloveniji zahtevali ne le demokratizacijo, ampak demokracijo. Kot prvi pogoj je bila zahteva po odpravi skrbništva komunistične partije in njenih pomožnih struktur v družbenem življenju. Komunisti po Sloveniji in Jugoslaviji so program obsojali, toda slovenska komunistična oblast je kmalu ugotovila, da je za njo pametneje, če se demokratičnemu vrenju priključi in ga skuša prikrojiti. Tudi to ji ni uspelo. Dozorevalo je spoznanje, da je treba ne le odpraviti enopartijski sistem, ampak izpeljati osamosvojitve Slovenije. Seveda so Slovenci tako pravico priznavali tudi drugim jugoslovanskim narodom. Pri političnem dogajanju se bile glede nadaljnega razvoja političnih razmer izjemno pomembne tudi take "malenkosti", kot je bila stavka delavcev v največji ljubljanski in paradni komunistični strojni tovarni Litostroj, hkrati eni največjih v Sloveniji, decembra leta 1987. Ti niso ustanovili le prvega nekomunističnega sindikata po 2. svetovni vojni, ampak tudi odbor za ustanovitev Socialdemokratske zveze, s čimer je bil prebit enopartijski sistem. Slovenija se je vključila v evropski proces razpadanja komunizma. Leta 1988 so začele nastajati demokratične politične stranke. Njihova skupna značilnost je bila zahteva po odpravi enostranske vladavine.

Leta 1989 je bila razglašena majniška deklaracija, javni dokument po vzoru iz leta 1917, takrat za Jugoslavijo, tokrat proti njej, ki je že odkrito zahtevala suvereno in demokratično slovensko državo. Politični boj je potekal na dveh frontah : zunanji protijugoslovanski in notranji slovenski protipartijski. Septembra 1989 so bila sprejeta dopolnila k slovenski ustavi. Novembra istega leta je bil uzakonjen več strankarski sistem in ob koncu leta se je nekomunistična opozicija povezala v Demos, ki je aprila leta 1990 zmagal na volitvah. 2. julija istega leta je takratni slovenski parlament sprejel deklaracijo o suverenosti Republike Slovenije, ki je javno potrdila demokratične politične cilje. Nekdanja komunistična partija se je počasi transformirala v politično stranko, pri čemer je imela težave s poimenovanjem. Prav tako so se v stranke spreminjale dotedanje politične transmisije. Iz nekdanje mladinske organizacije je nastala Liberalnodemokratska stranka. Vse so bile izvoljene v parlament, ki je bil tridomen. Nobena izmed strank, ki so izšle iz komunistične, ni odkrito nasprotovala slovenski osamosvojitvi, ampak so storile vse, da bi se odločanje o tem čim bolj zapletlo in zavleklo. Zdi se, da jih je pri tem, bolj kot kakšno obnavljanje Jugoslavije, vodila želja po prisvojitvi oblasti, saj so krizne

razmere bolj naklonjene starim "strokovnjakom" kot pa novim ljudem. Ker so imele v svojih vrstah izurjene politike in še nenačeto mrežo lokalnih političnih struktur, so bile pri tem precej uspešne.

Začele so se taktične priprave za slovensko osamosvojitve, pri čemer so se pojavljali hudi zapleti zlasti na finančnem in vojaškem področju. Jugoslovanski armadi ni uspelo v celoti obglaviti republiških obrambnih sil. Tudi v Sloveniji se je v ključnih trenutkih zgodila narodna homogenizacija, saj so mimo partijskega vodstva vojaške priprave za slovensko osamosvojitve silno dejavno podpirali tudi številni pripadniki prejšnjih oblastnih struktur, zlasti iz notranjega ministrstva. Prvotno so nameravali razglasiti slovensko samostojnost s sprejetjem nove slovenske ustave. Ker pa se je delo v zvezi z njo preveč zavleklo, osamosvojitve pa je bilo treba, tudi zaradi mednarodnih funkcij, izpeljati čim prej, je zmagala ideja o referendumu. (Granda, Slovenija in pogled na njeno zgodovino, str. 248-256).

Po dolgotrajnih pogajanjih je bila v začetku decembra sprejeta različica, ki jo je zagovarjala opozicija, namreč, plebiscit bo uspešen, če bo ZA glasovala večina vseh volilnih upravičencev. Zakon o plebiscitu je bil v skupščini sprejet z 203 glasovi, nihče ni bil proti, štirje poslanci pa so se vzdržali.

Plebiscitarno vprašanje je bilo: "Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država?". Tako oblikovano vprašanje je namreč dopuščalo tudi možnost konfederativne zveze Slovenije v Jugoslovanski državi. Prav tako so se dogovorili, v katerem primeru bo plebiscit uspešen. Kljub različnim nasprotovanjem je bil sprejet predlog, da mora za uspešnost glasovati 51% vse volilnih upravičencev. Pravico do glasovanja so imeli vsi, ki so imeli takrat na podlagi zakona o volitvah v skupščino splošno volilno pravico. Po sprejetju zakona je bil podpisan medstrankarski sporazum o skupnem nastopu na stavnici strank. V njem so se vse stranke zavezale, da bodo pri pripravi in izvedbi plebiscita delovale sporazumno in usklajeno. Uspeh plebiscita je lahko samo integralno dejanje slovenskega naroda, italijanske in madžarske narodnosti in državljanov Republike Slovenije. Ne more ga izvesti in tudi nima pravice, da bi ga izvedla ena sama stranka ali koalicija, zato si uspeha plebiscita ne more pripisati nobena stranka.

V razglasu državljanom Republike Slovenije, ki ga je skupščina sprejela hkrati z zakonom o plebiscitu, je bilo med drugim tudi zapisano, da bo na plebiscitu sprejeta odločitev za samostojno in neodvisno državo Republiko Slovenijo zavezovala skupščino, da v šestih mesecih sprejme potrebno zakonodajo za prevzem izvajanja suverenih pravic.

Plebiscit, ki je potekal pod geslom "Štiri milijone pridnih rok", je bil v nedeljo 23. 12. 1990. Glasovanja se je udeležilo 93,4% volilnih upravičencev, za samostojnost in neodvisnost Slovenije pa se jih je izreklo 88,5% (UL RS, 2-89, 18.1. 1991).

uspeh plebiscita je med državljani Slovenije vzbudil optimizem glede nadaljnega političnega razvoja, oblast pa zavezal k upoštevanju in uresničevanju v plebiscitni propagandi izraženih obljub.

Slovenski plebiscit je Demosovi stranki naložil ogromno dela. Njegova uresničitve zaradi domačih in mednarodnih razmer ni bila mogoča takoj. Zavedati se je treba, da je bila slovenska osamosvojitve gradnja države na zeleni trati. Obstajali so zavest, občutek potrebe, delavoljni ljudje, toda manjkalo je vsega, od temeljnih struktur države do njene nadgradnje.

Med ustavno zagotovljeno in praktično državnostjo so vendar določene razlike. Treba se je bilo pripraviti, da bo Slovenija začela svojo samostojnost kot popolna država. Pripraviti so morali vrsto pravnih aktov in jih tudi spraviti skozi takratni parlament, kjer je opozicija uporabljala vse možnosti, da je delo ovirala. Zlasti je bilo to razvidno pri gradnji lastne slovenske armade. Šele po tem, ko je bilo najnujnejše delo opravljeno, so lahko po vnaprej določenem polletnem roku 25. junija leta 1991 razglasili Temeljno ustavno listino samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

Ta je razglašala, da v Republiki Sloveniji preneha veljati jugoslovanska ustava, ter da Slovenija prevzema vse pravice in dolžnosti, ki so bile s prejšnjimi ustavami prenesene na jugoslovanske organe.

Po polletnih intenzivnih pripravah in poskusih jugoslovanskega državnega in vojaškega vodstva pa tudi nekaterih mednarodnih faktorjev, da "spametujejo" Slovenijo je ta 25.6. 1991 razglasila samostojnost in neodvisnost.

Sledila je 10-dnevna vojna, kjer je ena najmočnejših evropskih armad morala priznati poraz. Slovenska vojska jo je presenetila s popolno organizacijo odpora, ki je zajemal od blokad vojašnic, odvzema vode in električne energije do vojaškega obračuna, vendar šele takrat, ko so bile vse druge možnosti izkoriščene. Njen cilj ni bil fizično uničevanje nasprotnikov, ampak omrtvitev in nevtraliziranje nasprotnih vojaških akcij.

Slovenijo so najprej kot samostojno državo priznale Hrvaška in nekatere države, ki so izšle iz nekdanje Sovjetske zveze, kasneje so jo priznale Nemčija, Islandija in Švedska, v začetku leta 1992 jo je priznal Vatikan, nekaj mesecev kasneje ZDA in 22. maja je postala članica Združenih narodov.

Slovenska osamosvojitvev je bila pravno formalno dobro organizirana. Osamosvojena Slovenija je prevzela tržno gospodarstvo. Njen največji ekonomski projekt je bila gradnja avtomobilskih cest. Zaradi še iz nekdanje Jugoslavije podedovane ekonomske krize je bila nezaposlenost nekaj let hud problem.

V prihodnosti bo treba več pozornosti nameniti osebnemu standardu, saj na tem področju slovenski državljani še preveč zaostajajo za tistim v klasičnem zahodnem evropskem svetu, ki jim je bil vedno vzor in pomembna vzpodbuda pri osamosvajanju oziroma nastajanju Republike Slovenije (Granda, Slovenija pogled na njeno zgodovino, str. 258-261,264, 266,269).

3 REZULTATI

Skozi pisanje in raziskovanje sem ugotovila, da je glavni razlog osamosvojitve bila želja po izboljšanju ekonomskega položaja. Slovenija je že tedaj kazala veliko potenciala tako v gospodarstvu kot tudi na drugih področjih, vendar zaradi krize, ki jo je imela Jugoslavija, nič od tega ni prišlo do izraza. Slovenija ni imela možnosti po izboljšavah. V bistvu ni bilo več ničesar, kar bi ji omogočalo lepše, boljše življenje v Jugoslaviji. Slovenci so se takrat odločili, da si želijo sprememb in izboljšav.

Potekale so volitve za samostojnost, ki so bile zelo uspešne. Proces je seveda bil dolg. Od volitev pa vse do dviga slovenske zastave in petja nove himne je minilo pol leta.

Po osamosvojitvi se je Slovenija začela gospodarsko in politično spreminjati. Na začetku je nekaj let sicer bilo nekaj negativnih sprememb, vendar Slovenci so se naučili to popraviti in stvari so začeli izboljševati. Republika Slovenija se je tudi pridružila Združenim narodom in Evropski uniji. S tem je vzpostavila stike z drugimi evropskimi državami in izboljšala ekonomski položaj.

4 ZAKLJUČEK

Med pisanjem naloge sem ugotovila, da je bil proces osamosvojitve Slovenije dolg in zahteven. Potrebno je bilo veliko truda, zaupanja in vztrajnosti. Slovenci smo dokazali da v ključnih trenutkih znamo stopiti skupaj, biti enotni in zelo dobro organizirani.

Slovenija je nadaljevala svojo samostojno pot in se vključevala v evropske in svetovne integracije bistveno hitreje kot ostale države s področja nekdanje skupne države. Tudi na ekonomskem področju je dosegala in še dosega zavidljive rezultate, kar ji priznavajo tudi moderne in razvite države zahodnega sveta. Blagostanje ljudi se je zelo povečalo in lahko rečemo da Slovenija spada danes med ekonomsko razvite države, kar pa v časih nekdanje skupne države ni bila. Vse to dokazuje, da je bila odločitev državljanov Slovenije za samostojno državo pravilna.

5 LITERATURA

- Granda, S. (2008). Slovenija: pogled na njeno zgodovino. Ljubljana : Urad vlade za komuniciranje
- Slovenska novejša zgodovina 2 (2005). Ljubljana : Mladinska knjiga